

“ten gronde moeten we positiever leren werken met de leegte”

Dat zegt de filosoferende monnik Benoit Standaert in een interview. Het vergt wellicht enig doordenken, maar zulke ideeën kunnen heel goed consequenties hebben voor hoe mensen wonen.

Ten gronde moeten we positiever leren werken met de leegte. Het volgepropte is zéér onrustig. De westerse mens waardeert amper het belang van de leegte, van niets doen. Hij neemt wel ontspanning maar is ook bang om niks te doen. De westerse mens heeft geen incubatietijd, geen tijd om te laten bezinken, geen latente periodes waarin iets verder broedt. En dat wordt ook aan de jeugd niet gegund. Ze zoeken het dan in eigen, gesloten groep waar ze met heel velen onderscheiden in een soort sfeer kunnen vertoeven, zoals in een disco of zo. Moet ons schoolsysteem niet veel aandachtiger omgaan met de leegte? Moet er geen ying-yang verhouding ontwikkeld worden rond inspanning en vrij zijn? Eén voorbeeld: het midden van onze abdij is niet de kerk, niet de refter, niet de gemeenschapszaal, maar een leeg vierkant. Daar gebeurt niets. Ook niet de meditatie. Dat is een nulruimte, waar geen energie wordt verbruikt, ook geen energie wordt opgestoken. Tussen twee activiteiten moet elke monnik erlangs. En dat breekt. Het schept stilte, denken aan niets, incubatie, verfrissing, verademing, zuurstof, ook niet-energie, want als je voortdurend energie opsteekt, verstik je in te veel zuurstof. De school heeft nu uitgebreid, en heeft ook een nulpunt ingebouwd, met precies hetzelfde effect. Dit is een voorbeeld uit de architectuur, maar ook met de tijd kan je op dezelfde manier omgaan. Ik denk aan tijd nemen om te wandelen, niet rennen, niet fietsen, niet gocarren, niet joggen, - gewoon wandelen. Of lezen. Of tijd maken voor vriendschap.

De Bond, 24 december 1993.

Onze abdij is gebouwd rond een groot leeg vierkant. Het centrum van onze gebouwen is onbezet. Niet de kerk, niet de eetzaal, niet de gemeenschapsruimte en ook niet de bibliotheek staan in het middelpunt, maar een lege binnentuin. We wandelen elke dag in het vierkant van de kloostergang rond die tuin. In dit centrum gebeurt er niets. Het is onze long. Veranderen we van activiteit, dan moeten we noodgedwongen langs die binnentuin - dan herschikken we onze energieën. We elimineren de slechte. We ademen, we denken aan niets en trekken verder met een verruimd hart.

Hoeveel plaats voor leegte is er in mijn agenda? En heb ik zoiets als een stormvrije zone aan de binnenkant, een klein vierkant zoals die binnentuin van de abdij, waar ik telkens tussen twee activiteiten op kan terugvallen, een stil punt dat niet door drukte, kritiek of vleiende woorden belaagd of ingenomen kan worden? Het wiel draait rond een as die net niet meedraait. Hoe kan dat? Dankzij de leegte rond die as. Vaas of pollepel vergroten hun verdienste allen in de mate waarin de ontvankelijke leegte in het voorwerp ruimer is.

Daar waar de cultuur van de volheid heerst, weerklinkt de kreet om een cultuur van leegte. De volheid botst overal tegenaan: een biljartbal, een kogel, een bom. 'Bomvol', zo verwoordt de taal zelf metaforisch trefzeker. Vol, tot het explosieve toe, lawaaiërig, opdringerig want geen weg wetend met zichzelf: dit is de uiteindelijke strekking van een cultuur die door volheid wordt gedomineerd - onze gangbare cultuur in het Westen.

Benoit Standaert in 'spiritualiteit als levenskunst, alfabet van een monnik'

